

דשנ"ז ז.ב.

פולטקול מספר 55/ב
מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
שהוקיימה ביום ד', כ' בסיון תשי"ז - 19.6.57
בשעה 08.35

הצעות:

- ב. ניר - היו"ר
- ד. גר-גר-המ"י
- ט. בגין
- י. הררי
- ש. הלל
- ז. ורהפטיג
- י. ישעיהו
- צ. יהודה
- ש. יוניצ'מן
- ט. טבה
- י. ש. רוזנברג
- י. שופמן

הערות:

- א. המשפטים פ. רוזן
- ח. כהן - היועץ המשפטי
- ט. ידן - משרד המשפטים
- ט. רוזנטל - "

הערות:

- 1. חוק לתיקון פקודת הפרשנות, תשי"ז-1957 (הצעת ח"כ שופמן).
- 2. תזכיר עורכי-הדין בענין חוק בתי-המשפט.
- 3. חוקי יסוד (הכנסת).

היו"ר נ. ניר:

אני פותח את הישיבה.

ב-17 ביוני שלחתי מכתב לנשיא ביהמ"ש העליון והזכרתי אותו לישיבת היום (קורא את המכתב). לפהרת הנדע לי שהוא אינו יכול להופיע היום, כי הוא עסוק במשפטים. על סמך זה התקשרתי אתו טלפונית ושאלתי אם יוכל להופיע ביום ב' הבא. כתשובה שלח לי נשיא ביהמ"ש העליון מכתב בו מנוסחת שאלה מטויימת, ובתשובה לאותה שאלה תלויה הופעתו או אי-הופעתו. עכ"פ, ביקשתי ממנו לעשות את הסידורים הדרושים כדי שיוכל להופיע ביום ב' הבא. (קורא את מכתבו של נשיא ביהמ"ש העליון).

בתשובה למכתבו זה של נשיא ביהמ"ש העליון שלחתי לו שוב מכתב (קורא את המכתב), וחזרתי על הצעתי שישתדל להופיע ביום ב'.

ראיתי רק שחברי הוועדה ידעו על חליפת המכתבים בין נשיא ביהמ"ש העליון וביני. בגללה לא הופיע הנשיא היום לישיבה היופיע אולי רק ביום ב' הבא.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.6.57

1. חוק להגדרת פטרות הארבעות (הצעת ח"כ שופמן)

היו"ר נ. ניר: עלינו להחליט רק בשאלה אם להחליף על קריאה ראשונה של הצעת החוק הזה או לא. מבי מציע שהוועדה תביע את דעתה לא לעצם החוק אלא תאשר רק שטענה את הנושא בפני לדיון.

הד"ר א. ש: ועדת החוקה מטליצה להעמיד את הצעתו של ח"כ שופמן לקריאה ראשונה בכנסת, מבלי לחוות את דעתה לעצם החוק.

2. תזכיר עורכי-הדין בענין חוק המל"ש-העליון

היו"ר נ. ניר: לפי החלטת הוועדה הודיע ח"כ הררי לעתונאים שהם רשאים להביש את תזכירם עד יום ה' הבא, וכן הודיע זאת לעורכי-הדין. בינתיים הגישו עורכי-הדין תזכיר (שנסלח עוד לפני הודעתו של ח"כ הררי). התזכיר חולק לכל חברי הוועדה.

ס. בגין: יש להניח שנשיא ביהמ"ש העליון, כשיופיע בפני הוועדה, יגע לפחות בכמה מן השאלות שטעוררים עורכי-הדין בתזכיר שלהם. מבי מציע אפוא שלא בקבל החלטה סופית בעניינים אלה עלול נשיא ביהמ"ש העליון לנגוע, לפני שנשמע אותו.

הד"ר א. ש: לא לדון בהצעת עורכי-הדין לסעיפים 8, 9 ו-10, ולחכות בסעיפים אלה עד לאחר הופעתו של נשיא ביהמ"ש העליון בפני הוועדה.

היו"ר נ. ניר: בסעיף 3 מציעים עורכי-הדין לכתוב: "ביהמ"ש העליון ידון בחמישה תמיד". וכאשר נבטיבה; אם ישאר העקרון שהם ידונו בשלושת מציעים עורכי-הדין לתקן פסקה (2) בדלקטון: "גיה"ש היושב לדון בענין מסויים רשאי עם התחלת הדיון להורות שהדיון בו יהיה בטספר בלתי-זוגי גדול יותר של שופטים".

הד"ר א. ש: לא לקבל את הצעת עורכי-הדין בסעיף 3(2).

היו"ר נ. ניר: בפסקה (3) של סעיף 3 מציעים עורכי-הדין להוסיף אינסטנציה של ערעור בפני הרבה של שלושה.

הד"ר א. ש: לא לקבל את הצעת עורכי בסעיף 3(3).

היו"ר נ. ניר: בסעיף 7 הם מציעים למחוק את המלים "רשויות מקומיות" בסעיף 7(ב)(2). על כך יש כבר הסתייגות על חבר הכנסת בר-רב-האי, ולא נחזור על ההצבעה בענין שיש עליו כבר הסתייגות.

בסעיף 7(ב)(3) הם טרחיבים את הסתייגותו של ח"כ בר-רב-האי גם על ההוצאה-לפועל.

בסעיף 11 מציעים עורכי-הדין למחוק את סעיף 11(ב) בדבר האגפים. בענין זה יש כבר הסתייגות של שר המשפטים.

ס. בגין: שר המשפטים מציע לבטל את הסעיף הזה מתוך הנחה שהסככות הזאת ניתנת לו במקום אחר, ואילו לנו יש השגות על הסככות הזאת. משום כך נתנגד למחיקה.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.6.57

שר המשפטים: עורכי-הדין מציעים למחוק את סעיף 11(ג) כולו, בעוד שהסתייגותי מינה חלה אלה על סעיף 11(ב)(2).

הדוח: לא לתמוך בהצעת עורכי-הדין למחוק סעיף 11(ג).

היו"ר ג. ניר: הצעה נוספת של עורכי-הדין בסעיף זה: שאם יתייעץ בהסתדרות עורכי-הדין.

הדוח: לא לתמוך בהצעת עורכי-הדין.

היו"ר ג. ניר: בסעיף 15 הם מציעים שביהמ"ש המחוזי ידון תמיד בהרכב של שלושה, בין במשפט אזרחי, פלילי או ערעור. על כך יש כבר הסתייגות.

בסעיף 18 הם חוזרים שוב על הצעתם בענין הרשות המקומית. גם על כך יש הסתייגות של ח"כ בר-רב-המי.

בסעיף 21 הם חוזרים על הצעתם שבסעיף 11, הפעם לגבי בית-משפט השלום.

בסעיף 25 מציעים עורכי-הדין ששופט-שלום יהיה תמיד אחד.

בסעיף 29 יש להם הצעה בענין הערעור. במקום שהחוק מדבר רק על רשות סגת השופט המחוזי, מציעים עורכי-הדין לכתוב: גם בתקבלה רשות לכך סגת שופט השלום שנתן את ההחלטה, או סגת שופט ביהמ"ש המחוזי.

י. ש. רוזנברג: אני מציע להעמיד ענין זה להצבעה.

הדוח: לתמוך בהצעת עורכי-הדין לכתוב - לגבי הערעור - גם בתקבלה לכך רשות סגת שופט השלום שנתן את ההחלטה, או רשות סגת השופט המחוזי.

ד. בר-רב-המי: אני לוקח על עצמי לנסק הצעה זו כהסתייגות שלי בכנסת.

היו"ר ג. ניר: בתשובה להסתייגות זו אודיע שאוועדה כולה תקבלת את המיקון.

סעיף 30 מדבר על הכסיד. בענין זה יש כבר הסתייגות של חברי הכנסת יוניצ'מן ואזניה.

י. שופמן: את הצעות עורכי-הדין לסעיף 35 אני מציע להשאיר גם כן עד לאחר שנשמע את נשיא ביהמ"ש העליון.

ג. ניר: אין צורך. עורכי-הדין מציעים למחוק את הסעיף, ויש כבר הסתייגות כזאת.

בסעיף 45 לפי החוק כל הסמכות המינהלית של זקן השופטים - לשר המשפטים, וכל הסמכות השיפוטית - לנשיא ביהמ"ש העליון. עורכי-הדין מציעים להעביר את כל הסמכויות לנשיא ביהמ"ש העליון.

בסעיף 47 הם מציעים להוסיף: בהסכמת שר המשפטים ובהתייעצות עם הסתדרות עורכי-הדין.

ועדת החוקה, חוק וכספים
19.6.57

ד. בג"ד:
היות ובטעמים רבים הוחלטנו בענין סמכות סיבה להשתמש בהתייעצות - הרי טעין כולל כזה הנותן את כל הסמכות הפיננאלית לשר המספטים ייראה קצת חסרה.

ה. כהן:
יש הסתייגות של מ"כ ורהפטיג המזכרת: הסמכות הפיננאלית - לשר המספטים, לבחור התייעצות עם נשיא ביהמ"ש העליון.

היו"ר נ. ניר:
טעמים 46-47 מדברים על התקנות. עורכי-הדין מציעים בטעמים אלה לכתוב: נשיא ביהמ"ש העליון בהסכמת שר המספטים ובהתייעצות עם הסגליות עורכי-הדין.

א. כהן:
לגבי טעין 48 צודקים עורכי-הדין בכך שיש עוד חלקים בחדים של חוק שופטי השלום העותומני שאינם מתבטלים ע"י חוק זה. הם טוענים אם הם חושבים שישנו שכחנו זאת. הוראות שעדיין קיימות בחוק העותומני הן הוראות סובסטנטיביות ולא הוראות סיבה ליות או פרוצדורליות. אמנם יש פס"ד שלפיו טעין 3 של פקודה בתי-משפט השלום מ-1947, המתבטל באן והקובע סמכות לגבימ"ש השלום בענין זה, טכסה גם את השטח הסובסטנטיבי. אבל הדעות בענין זה מחולקות ויש עד היום חושבים שהחוק העותומני הוא הנותן את הסמכות הסובסטנטיבית והחוק הזה נותן רק את הסמכות הפרוצדורלית. זוהי הסיבה שאנו משאירים את הטעין הזה. ולכן יאזני חושב שאין בהעדת עורכי-הדין ולא כלום.

היו"ר נ. ניר:
בכך סיימנו את הדיון בתזכיר של עורכי-הדין. גם העמונאים הגישו תזכיר, אבל בו נדון ביום הבא.

3. חוקי יסוד (הכנסת)

היו"ר נ. ניר:
סיימנו את הדיון בטעין 7 של החוק, ואנו עוברים לטעין 8 (טעין 9 לפי הספרון החדש).

י. הררי:
יש לי הצעה לסדר: כשדנו בעקרונות, נשמט עקרון חשוב אחד: רשות הנשיא לפזר את הכנסת. אי-אפשר לשלך זאת בשום טעין, זהו ענין של עקרון, בין אם מקבלים אותו או דוחים אותו.

ש. יוניצ'סון:
נאמר לנו ע"י היו"ר שענין זה יהיה כלול בסמכויות הנשיא.

היו"ר נ. ניר:
הענין הזה נובע לטעין המדובר על פיזור הכנסת, בטעין 26.

טעין 9
=====

היו"ר נ. ניר:
(קודם את הטעין).

מר ירון:
הטעין הזה היה קודם חלק של טעין החר שדן בקביעת יום הבחירות. הקשר הטכני שלו הוא למעשה יותר בחוק הבחירות עצמו, כי על-פיו נעשו תקנות בקשר לחלוקת שכר וכו', תקנות השייכות יותר לחוק הבחירות. משום כך מני מציע לשקול טוב עם לא למחוק טעין זה כאן ולהשאיר את שאלת השבתון בין כל שאר הסדרים שקובע חוק הבחירות, כמו: איסור מעטולה ביום הבחירות וכו'.

ג. ורהפטיג:
זוהי שאלה סדורת מאד, כי באורכ יסוד סבטיחים בדרך כלל מפני האדמיניסטרציה שלם תוכל להפוך יום זה ליום חול. משום כך צריך הטעין הזה להשאר כאן, אם כי צריך אולי לחזור עליו גם בחוק הבחירות.

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.6.57

הדו"ט: לאשר את סעיף 9 כפי שהוגש.

סעיף 10 (סעיף 9 לפי הספורר הישן)
=====

היו"ר נ. ניר: (קורא את הסעיף).

הדו"ט: לאשר את סעיף 10.

סעיף 11
=====

היו"ר נ. ניר: (קורא את הסעיף).

י. הררי: אני מציע שיהיה כתוב שהכנסת מתכנסת ביום ג' של השבוע הראשון שלאחר גמר עשרת הימים, כדי שיהיה ברור שהכנסת לא תתכנס ביום א' אלא ביום ג'.

ז. ורהפטיג: ומה אם היום העשירי יהיה דווקא יום ג' או ד' של השבוע?

י. הררי: כשהכנסת מתכנסת לישיבתה הראשונה היא זקוקה תמיד לשלושה ימי פעולה, ולכן היא צריכה להתכנס לישיבתה הראשונה ביום ג' ולא בכל יום אחר.

י.ש. רוזנברג: מוטב לכתוב "ביום ב' הראשון שלאחר היום העשירי" ואז אפשר למחוק את המילים "שבת או ערב שבת".

י. יונאיצ'סון: אני מציע לכתוב: "ביום ב' של השבוע השני שלאחר פרסום תוצאות הבחירות", כדי למנוע סירבול המשפט.

הדו"ט: לכתוב את סעיף 11 כדלקמן: "הכנסת תתכנס לישיבתה הראשונה ביום ב' בשבוע השני שלאחר פרסום תוצאות הבחירות. היה היום המיועד לכינוס הכנסת חג או ערב חג - תתכנס הכנסת ביום חול הקרוב שלאחר החג".

סעיף 12
=====

היו"ר נ. ניר: (קורא את הסעיף).

מר רוזסי: יכול להיות שנבצר מנשיא המדינה להיות בוכח, ויו"ר הכנסת הוא סמלא-סקרוט ויש לו כל הסמכויות. הוא יכול גם להיות המועמד ליושב-ראש הכנסת, ואז יכול לבוא סגב בלתי נעים אם הוא יפתח גם את הכנסת בשם הנשיא.

י.ש. רוזנברג: אם כתוב "נשיא המדינה" הכוונה היא לטי שנבחר להיות נשיא המדינה ולא לסמלא-סקרוט.

מ. בגין: אינני מסכים לכך. "נשיא המדינה" פירושו האדם הסמלא את תפקיד נשיא המדינה. אם סמלא את התפקיד הזה יו"ר הכנסת - הרי זה יו"ר הכנסת היוצאת והוא עדיין לא נבחר ליו"ר הכנסת שנתכנסת. כנשיא המדינה הוא פותח את הכנסת ומוסר את הנחלת הישיבה לזקן חברי הכנסת. אם אותו אדם יהיה גם זקן חברי

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.6.57

ס. בגין:

הכנסת, הודו בכל זאת ימסור לצעיר סמור לנהל את הישיבה, ואין צורך לכתוב זאת בחוק. למען הבחירות רצוי להשאיר את הסעיף כפי שהוא.

ז. ורהפטיג: בסעיף זה כתוב "הכנסת תפתח", ואילו בסעיף שלאחריו כתוב "פותח את הישיבה". אין להבדיל בדיוק מה פותחים: את הכנסת או את ישיבת הכנסת.

ח. כהן: גם בחוקים של מדינות אחרות מוזכר על "פתיחת הפרלמנט" ו"פתיחת הישיבה". במסמך טכני אמנם פותחים את הישיבה, אבל לגבי הישיבה הראשונה נהוג תוסף "לפתוח את הפרלמנט".

הרמולט: לקבל את סעיף 12 כפי שהוא.

סעיף 13 (א)

(קורא את הסעיף).

היו"ר ז. נייר:

בסעיף (א) מני מציע להוסיף את המלה "זו" אחרי המלה "הצהרה", או: "אותו בוסס ההצהרה".

ז. ורהפטיג:

מני מציע לכתוב: "זקן חברי הכנסת, כמקובל לידיו את הנהלתה, יצהיר...".

י. ש. רוזנברג:

י. הררי: זקן חברי הכנסת הוא תמיד הקורא את ההצהרה הראשונה, ולא חשוב אם פתח את הישיבה או קיבל לידיו את הנהלתה. לא צריך מפורש לכתוב לא "פתח" ולא "קיבל לידיו", אלא: "זקן חברי הכנסת יצהיר...".

ח. כהן: מני מציע לנסח את הסעיף כדלקמן: "(א) וזאת הצהרת חברי הכנסת: מני מתחייב לסמור מסוים למדינת ישראל ולמלא באמונה את שליחותי בכנסת". (ב) משפתח זקן חברי הכנסת את ישיבתה הראשונה או קיבל לידיו את הנהלתה, יצהיר את ההצהרה, ואחרי כן יקראנה במזמי חברי הכנסת, וכל אחד מחברי הכנסת, בזה אחר זה, יקרו ויצהיר: מתחייב מני.

י. הררי: מני מקבל את פסקה (א), ואת פסקה (ב) כתנאי שהיא תתחיל במלים "זקן חברי הכנסת יצהיר...". בלי המלה "משפתח".

י. ש. רוזנברג: היה כאן דיון רחב בסמלה עם הנשיא, כשהוא בוחן, משביע את זקן חברי הכנסת או לא, ומסרבו שלא. אם לקבל את הנוסחה של "זקן חברי הכנסת יצהיר...", ייתכן שהפירוש יהיה שהוא צריך להצהיר לפני שהוא מקבל לידיו את הנהלתה, כלומר: הנשיא משביע אותו והוא מקבל מטעם אחר. משום כך כתבנו "פתח או קיבל לידיו את הנהלת הישיבה", ומני מציע לה"כ הררי להסיר את הצעתו.

י. הררי: מני סוכן לשקול בדבר, אבל בינתיים מני רוצה לי הסתייגות. לא תתכן אפשרות שלא זקן חברי הכנסת הודו שישיביע את כולם, ולכן אין צורך לכתוב "פתח או קיבל לידיו" ברגע שיתחיל לפעול - הוא ימסור את ההצהרה.

שר המשפטים: מני חושב שה"כ הררי צודק, והנוסח צריך להיות: "זקן חברי הכנסת, לאחר שהצהיר... יקרא לחברי הכנסת".

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.6.57

הדגלה: לקבל את הצעת היועץ המשפטי, ולנסח את סעיף 13 כדלקמן:
"א) וזאת הצהרת חברי הכנסת: אני מתחייב לשטור מטרות למדינת ישראל ולמלא במטרות את שליחותי בכנסת;
ב) מטפחה זקן חברי הכנסת את ישיבתה הראשונה או קיבל לידיו את הנהלתה, יצהיר את ההצהרה, ויחלי כן יקראנה במזבזי חברי הכנסת, וכל אחד מחברי הכנסת, בזה אחר זה, יקום ויצהיר: מתחייב אני."

הסתייגות: י. הררי.

סעיף 13(ג) (12) לפי הספור הקודם)

היו"ר נ. ניר:

(קורא את הסעיף).

י. הררי:

למען הבהירות אני מציע לכתוב: "בישיבה הראשונה לפני שהוא משתתף בה".

ח. כהן:

אני מציע "בה הוא נוכח" במקום "בה הוא משתתף".

הדגלה:

לקבל את הצעת היועץ המשפטי ולכתוב: "בישיבה הראשונה בה הוא נוכח" במקום "בה הוא משתתף".

ז. ורהפטיג:

אני מציע לכתוב: "או סי שהיה לחבר הכנסת לאחר מכן" במקום "או שהיה לחבר הכנסת...".

ס. רוזטי:

אני מציע לכתוב: "שנוכח בישיבה ללא הזמנה של יו"ר הכנסת".

היו"ר נ. ניר:

"נוכח" הוא יכול להיות לפי החוק, ואם לפי החוק הוא חבר כנסת - אין הוא זקוק להזמנה.

ד. גר-רב-האי:

חבר כנסת שנבחר בבחירות ואינו נוכח בישיבה הראשונה של הכנסת טעון מה, נכון שיצהיר בישיבה הראשונה בה הוא נוכח. אבל במקרה של חבר כנסת חדש שנכנס במקום חבר כנסת שמת או התפטר - הוא יצהיר בישיבה הראשונה אליה הוזמן.

י.א. רוזנברג:

חבר כנסת הוא חבר כנסת טרם שסביע זמנו, משם או התפטר חבר כנסת, ואין הוא זקוק להזמנה.

ז. ורהפטיג:

הסלים "מתחייב אני" בסעיף 13 כתובות רק בפסקה (א). אני מציע לחזור על נוסח ההצהרה גם בפסקה זו.

ח. כהן:

אני מציע לנסח את הסעיף כדלקמן: "חבר כנסת שלא נכח בישיבת הפתיחה, או שהיה לחבר הכנסת לאחר מכן, יצהיר בישיבה הראשונה שבה הוא נוכח. יו"ר הישיבה יקרא במזבזי את נוסח ההצהרה, וחבר הכנסת יקום ויצהיר: מתחייב אני."

הדגלה: לקבל את הצעת היועץ המשפטי לסעיף 13(ג).

ועדת החוקה, חוק ומשפט
19.6.57

חסיף 13(ד) (סעיף 12(ג) לפי הספרון הקודם)

חסיף 13(ד) (סעיף 12(ג) לפי הספרון הקודם) .

א. כהן: מני מציע לחוק את הסלים "חבר הכנסת לא עשה כן". הן סיוותרות.

ז. ורהפטיג: מה הן הזכויות שחבר כנסת בהנה מהן לפני שנקרא להצהיר? מוזן שבהר ועד שהוא מוסר את ההצהרה אין הוא יכול להשתתף בהצבעות, ואינו מקבל מסכרות. מה בנוגע לחסינות? אם אין לו כל זכויות - כולל חסינות - אין צורך ברישא ומפטר להתחיל במלים "לא ייתנה...".

א. כהן: לפי דעתי יש לו חסינות מיום היבחרותו גם לפני שהצהיר. אבל הסעיף הזה בא לשלול מספר זכות (וחסינות היא זכות) שהיתה לו, אם בדגש שקרא לפניו חסינות בה הצהרה הוא לא הצהיר.

(מ"כ רשמה ר.ט.)

(לפני כן רשטה אב.)

ש. ח זנברג :

האין צורך לקבוע מתי יכול חבר הכנסת לטטור את הצהרת האטונים, אם הוא לא הצהיר בישיבה הראשונה בה היה נוכח? יכול לקרות שהיו "ר לא יתן לו את ההזדמנות לכך בטשך כמה זמן.

צריך לקבוע אלו זכויות שוללים מחבר הכנסת שאינו טצהיר. אם חבר הכנסת נוכח בישיבה ואינו רוצה להצהיר, פירוש הדבר שאינו רוצה להתחייב לטטור אטונים לטדינת ישראל. ואם כך יש צורך לשלול מטנו את חסינותו.

ד. בר-רב-האי :

ברגע שרשימת חברי הכנסת פורטטה על-ידי ועדת הבחירות, אלה הם חברי הכנסת. וכל שלילת זכויותיהם צריכה להיות נובעת טזכותה של הכנסת לשלול זכויות חבריה. אני יכול לתאר לי טטפלגה הולכת לבחירות כדי להפגין את כוחה, טתוך כוונה תחילה שלא להשתתף בעבודת הפרלמנט, שהיא שוללת אותה.

ט. רוזטי :

זה קיים עד היום בצפון אירלנד.

ד. בר-רב-האי :

בחוק החסינות כתוב טמי שנבחר להיות חבר הכנסת, נהנה טחסינות. הכנסת יכולה לשלול טחבר הכנסת את חסינותו. יש גם שאלה של קבלת טטכורת על-ידי טי שנבחר וטרט הצהיר. זכות אחת אין אנחנו יכולים לתת לאותו חבר הכנסת שלא הצהיר: איננו יכולים לאפטר לו להצביע, כי זוהי הטתתפות בעבודת הכנסת. את כל יתר הזכויות, אם אנחנו רוצים לשלול טטנו, עלינו לכתוב זאת כאן בפירוט.

ט. רוזטי :

בחוק טכר חברי הכנסת כתוב טחבר הכנסת טקבל טטכורת טיום שהוא טוסר את ההצהרה.

ח. כהן :

הנעיה טתעוררת לא רק כטיו"ר הכנסת קורא לחבר הכנסת לאחר יטיבת הפתיחה של הכנסת, אלא גם לאחר זאת, כטחבר הכנסת נוכח בישיבה והיו "ר אינו קורא לו להצהיר. אינני חושב כחבר הכנסת בר-רב-האי טחבר הכנסת שאינו טצהיר אטונים, צריך לקבל חסינות וצריך לקבל טכר. ואני טציע נוסח זה: "טרב חבר כנסת להצהיר אטונים, לא יהנה עוד מזכויותיו כחבר הכנסת. חזר בו והצהיר, יהיה כחבר כנסת לכל דבר".

ט. רוזנברג :

בכל זאת, בטאלת הטאלה איך בטטרת ההצהרה לאחר שהוא חוזר בו.

ח. כהן :

הוא טודיע כי הוא חוזר בו וטוכן להצהיר.

ט. רוזנברג :

ואם הוא חוזר בו ביטי הפגרה?

ט. הלל :

חסינות חברי הכנסת, לדעתי, אינה צטודה לטועד טתן ההצהרה או להצהרה בכלל. החסינות ניתנת לנבחר. אנחנו יכולים להחליט בטקרים טטונייטים על שלילתה, ויש לכך פרוצודרה. אנחנו יכולים לצרף לחוק הדן בכך את הטקרה שנבחר טטרב לטטור את ההצהרה, והכנסת תחליט על כך. לדעתי, הטצב הנכון הוא טחסינות ניתנת ברגע טחבר הכנסת נעטה לחבר כנסת בתוקף החוק. וכל טה שהחוק הזה יכול וצריך לקבוע הוא לגבי הטתתפות ביטיבות הכנסת, וכדאי לקבוע כי כל זמן טחבר הכנסת לא הצהיר, אין הוא טטתתף ביטיבות הכנסת.

אלפני טבין טה פירוש "טרב":

ח. כהן:

קוראים לו להצהיר, והוא אומר שאינו רוצה לעשות זאת.

ט. הלל:

וגם הוא פשוט אינו עונה, האם זה נחשב לסירוב?

ח. כהן:

ברור.

ט. הלל:

הדבר אינו מחזור לי די הצורך, אבל אינני חושב שאנחנו צריכים להיכנס לבעיה הזאת.

עלינו לכתוב רק שכל זמן שחבר הכנסת לא הצהיר, אין הוא מסתמך בישיבות הכנסת.

אני חושב שהצעה לטול מחבר הכנסת במקרה זה רק את הזכות להצביע אינה הגיונית. חבר הכנסת יכול להסתמך פאופן פעיל מאוד בעבודתה גם בלי להצביע; הוא יכול לדבר, ווראי - לקרוא קריאות-ביניים. צריך לאמר בפירוש שאין הוא מסתמך בישיבות הכנסת.

אשר למשכורת, אם כתוב בחוק שכר חברי הכנסת שחבר הכנסת מקבל משכורת מן הרגע שהוא מצהיר, אני טוכן לקבל זאת, ועל כל פנים, אם נרצה לשנות זאת, נצטרך לעשות זאת בחוק שכר חברי הכנסת ולא כאן המקום לכך.

ט. יונאיצ'סון:

אני חושב שעלינו לגשת לענין בגישה הרבה יותר רצינית ומטלכתית. אין פה מקום לגישות ליבראליות וליברליסטיות. חסינות לחברי הכנסת אינה מטרה לעצמה, היא ניתנת כדי שתהיה חסינות למדינה, כדי שתהיה חסינות לאוטונומיה, אבל לא כדי שתהיה חסינות לבגוד במדינה. לפי ההצעות הליברליסטיות שנשמעו כאן, יכול להיווצר מצב שמישהו לא יישבע, ייבחר, ויצא למסע תעמולה והטברה כדי להטביר מדוע הוא לא יצהיר אמונים. ובעד זה עוד יתנו לו משכורת, מתוך גישה ליבראלית. והוא בכלל לא יבוא לכנסת, כך שאי-אפשר יהיה להגיד שהוא סרב להצהיר. בחוק יסוד צריכה להיות הוראה שאחרי שחבר הכנסת הוזמן והוזהר, תילקח ממנו חסינותו.

ב. אזוליה:

אני בעד הנוסח שהוצע על-ידי היועץ המשפטי. הסירוב אינו אקט פסיבי אלא אקט של עשיה. בפירוש הדבר שחבר הכנסת הוזמן להצהיר וסרב לעשות זאת.

עלי לענות כאן רק על סכנה אחת: סכנת אירידנטה מוצהרת. זוהי אפשרות רחוקה מאוד, מפני שהדבש הוא על ההצהרה, ואפשר להביע כל מיני דעות מבלי להגיד כי אין טוכנים להצהיר. אבל יכולה להיות אירידנטה מוצהרת. באמר שקבוצה פונה אל ציבור בוחריה על-טנת להפגין את אי-הכרתה במדינה הזאת. וכאן אין מקום לפרוצדורה הטעלה את הענין לדרגת נושא למקור ולהתייעצויות בין הסיעות בכנסת. אם מישהו אינו טכיר במדינה, אין מקום להכיר בו כנציג נבחר שלה. וזה צריך להיות על-ידי החוק ולא על-ידי הכרעה של רוב נגד סיעות.

ט. יונאיצ'סון:

אתה מטמיר בידינו אפשרות לחזור בו, ואני אינני רוצה בכך.

ב. אזוליה:

החזרה מן הסירוב היא אקט מטלכתי כה חשוב, שלמענו אני טוכן להחזיר לאותו חבר הכנסת את זכויותיו.

ט. יונאיצ'סון:

מה זה? במקרה שהוא לא יבוא כלל לישיבה?

ב. אזניה :

על זה תצטרך הכנסת לדון, לחוקק חוק.

ד. בר-רב-האי :

אבל לפי חוק החסינות צריך לתת לחבר-
הכנסת בטקרה כזה אפשרות לבוא ולהתגונן.

ב. אזניה :

ברגע שהוא יופיע בכנסת, יציעו לו להצהיר
אמונים. הוא לא יוכל לדבר טבלי להצהיר
אמונים, ואם יסרב, ישללו ממנו זכויותיו.

י. הררי :

כשקיבלנו את עוסח הסעיף הזה, קבענו
שני עקרונות: שאי-אפשר לשלול מחבר
הכנסת את בחירתו, ושהוא נעשה באופן אוטומטי לחבר הכנסת. אח"כ הועלה
הרעיון של ססירת הצהרה, ונשאלה השאלה מה יהיה על אלה שלא יסגרו אותה.
קבענו כי אז לא ייהנה חבר הכנסת מזכויות של חבר הכנסת. הוא לא
יוכל לפעול כחבר הכנסת, לא יוכל להצביע, לא יוכל לקבל מסכורת, ולדעתי,
הוא אינו צריך גם ליהנות מחסינות, ואם הניסוח הקיים אינו אוטר זאת,
צריך לנסח את הדבר בצורה אחרת. עלינו להחליט מה אנחנו רוצים בענין זה,
ולאחר קביעת הדבר הזה נצטרך לנסח זאת בחוק זה או בחוקים אחרים.

ז. ורהפטיג :

ישנן שני אופציות. האפשרות הראשונה היא
שחבר הכנסת שנבחר אינו מתחיל להיות חבר
כנסת אלא טיום ההצהרה. לו היינו רוצים בכך, היינו צריכים לכתוב: "לא
ייהנה חבר הכנסת מזכויות של חבר הכנסת כל עוד לא הצהיר" ולא להוסיף
על כך שום דבר. אבל אז היו סובלים גם אותם חברי הכנסת שלא באטמתם
אינם יכולים להצהיר טיד עם היבחרם. לכן לא קיבלנו את הדרך הזאת. אטרנו
שאנחנו רוצים להבטיח חסינות לחברי הכנסת טרגע היבחרם, שמא לא תרצה
האדמיניסטרציה לאפשר כינוס הכנסת.

האפשרות השניה היא הצעת חברי הכנסת בר-רב-

האי, הלל ואנכי, האוסח כי חבר הכנסת נהנה מחסינות טרגע היבחרו, אם כי
אינו מקבל שכר טרגע היבחרו, טפני טעל זה יש חוק טיוחד. אלא שהוא אינו
יכול להשתתף בעבודת הכנסת כל עוד לא סגר את הצהרתו. ואז צריך לנסח זאת
כך: "לא ישתתף חבר הכנסת בעבודת הכנסת כל עוד לא הצהיר". לדעתי, כל
ההצעות האחרות אין מקומן בחוק הכנסת. ואי-אפשר לפרש את הטלה טירוב
כפי שעושה זאת חבר-הכנסת אזניה. אי-היענות להזמנה אינה טירוב.
טירוב הוא אקט פוזיטיבי. אפשר לכתוב בחוק החסינות איך תישלל חסינות
מחבר הכנסת שהוזמן ולא נענה להזמנה. אפשר לאמר, למשל, שאם בטשן שלושה
חודשים אינו נענה להזמנה, אפשר יהיה לשלול ממנו את חסינותו. ואין זה
איכפת לי אם כטה חדשים יטובב חבר כנסת כזה עם חסינות. אבל אין לענות
על השאלה הזאת דרך אגב, בחוק זה. לכן אני בעד זה שבחוק זה נכתוב רק
כי הוא לא ישתתף בעבודת הכנסת, ועל בעיות החסינות נענה בחוק החסינות.

ט. אונא :

אני סבור שהנוסח הקודם היה טוב. נאטר
בו: "חבר כנסת לא ישתתף בדיוני הכנסת
ובהצבעותיה, כל עוד לא הצהיר את הצהרת האמונים".

ט. הלל :

זה אוטר שהוא יוכל להשתתף בישיבותיה.

ט. אונא :

אפשר להוסיף: "בישיבות הכנסת".

ט. הררי :

להיפך. דיוני הכנסת כוללים גם את עבודת
הוועדות.

ט. אונא:

זה כולל הכל. אבל אם יש ספק, אפשר לבטח זאת אחרת. הכוונה היא שהוא לא יכול

להשתתף בעבודת הכנסת.

אח"כ נאמר: "חבר כנסת שיו"ר הכנסת פנה אליו להצהיר את הצהרת האמונים והוא סרב להצהיר, לא יהנה מהזכויות של חבר הכנסת כל עוד הוא עומד בסירובו". זה אומר שני דברים: א) שצריך להיות טעם פוזיטיבי, שהוא סירוב; ב) שצריכה להיות פניה אליו שיספור את הצהרת האמונים. נטארת פתוחה השאלה כיצד תהיה הפניה, אם בישיבה או מחוץ לישיבה. ואינני רואה כל סיבה מדוע לא תוכל הכנסת לקבוע זאת בתקנון.

ברור שצריכה להיות חסינות מרגע היבחרו של חבר הכנסת. ואם יש אקט של סירוב, והכנסת יכולה לקבוע מה זה סירוב, ואם חבר הכנסת לא נענה לדרישת היו"ר להצהיר, נשללות ממנו כל זכויותיו כחבר הכנסת. בטקרה זה אני בטוחים גם לשלילת חסינותו.

ט. הלל:

אוטומטית או על-ידי החלטה?

ט. אונא: ברור שעל-ידי החלטה. ואני מקבל גם שצריכה להיות אפשרות לחזור בו מסירובו.

ט. סנה:

מסירת הצהרת האמונים היא חלק בלתי נפרד של הכניסה לתפקיד, לא רק לגבי חבר הכנסת אלא גם לגבי נשיא המדינה, שופט וכד'. הקוסי היחיד הוא הצורך להבטיח את החסינות לחבר הכנסת בזמן הקצר שבין היבחרתו ועד לזמן שניתנת לו האפשרות לספור את ההצהרה. אבל עצם מסירת ההצהרה היא ההשלמה של אקט הבחירה. לכן לא נראית לי ההצעה לכתוב כי בטקרה של אי-מסירת ההצהרה לא ייחנה חבר הכנסת טזכויותיו כחבר הכנסת. צריך לכתוב כי בטקרה כזו הוא לא יכנס לתפקידו.

לכן אני מציע לקבל כיסוד את הנוסח הקודם, בשינוי זה שבטקום לאמר שהוא לא ישתתף בעבודת הכנסת, נאמר שהוא לא יכנס לתפקידו כחבר הכנסת ולא ייחנה טזכויותיו. אז ברור גם שאין הוא מקבל חסינות. כמו-כן אני מציע שתהיה הגדרה לגבי הטקרה של סירוב, על-מנת שזה לא יחול על הטקרה שעוד לא היה טיפס בידי חבר הכנסת לספור את ההצהרה.

ט. יוניצ'טון:

מה פירוט "סירוב"? ואם הוא אינו כן?

ט. סנה*:

אז אתה צריך להיכנס לטיבות, מדוע לא בא. אולי הוא אינו יכול לבוא, אולי הוא נמצא בחו"ל. צריך להיות אקט של סירוב, ובטקרה זה אני טרחיב זאת ואומר שהוא לא רק לא ייחנה טזכויותיו, אלא לא יכנס לתפקידו כחבר הכנסת.

אני בעד זה שתינתן אפשרות של חזרה בתשובה. והייתי מפרט זאת: "הודיע על נכונותו לחזור בו, יוזמן לישיבת הכנסת, ועם מסירת הצהרתו יהיה חבר לכל דבר".

היו"ר נ. ניר:

לחבר הכנסת ישנן שלוש זכויות: להשתתף בישיבות, כולל באום והצבעה; לקבל שכר, ולקבל חסינות. על החסינות הוחלט בחוק החסינות, שהיא ניתנת מרגע שחבר הכנסת נבחר. על השכר הוחלט בחוק שכר חברי הכנסת, שהוא ניתן לאחר מסירת ההצהרה. רק על ההשתתפות בעבודת הכנסת יש טקום להחליט במסגרת חוק זה. וחבר הכנסת יכול שלא לסרב להצהיר, אלא פשוט לא לבוא. לכן אני נוטה לנוסח הקודם, האומר שכל עוד לא הצהיר, לא יוכל להשתתף בעבודת הכנסת. לגבי הטקרה של סירוב, אני אומר שהוא צריך לגרור אחריו שלילת החסינות. לאחר זאת צריך להוסיף סעיף האומר כי בטקרה שחבר הכנסת חזר בו מסירובו, יהיה כחבר הכנסת לכל דבר.

זה אינו עונה על שאלתי מה יהיה על חבר הכנסת שאינו בא לישיבת הכנסת ואינו מטרב להצהיר.

פ. יוניצ'טן:

פ. רוזנברג: "זכות השתתפות בדיוני הכנסת והצבעותיה ניתנת רק לאחר ההצהרה. חבר הכנסת בהנה סכל יתר הזכויות של חבר כנסת כיום שהוא היה לחבר כנסת. היה נוכח בכנסת וסירב להצהיר, אחרי שהוזמן לכך, לא יהנה עוד מזכויותיו עד שיודיע ליו"ר בכתב על נכונותו להצהיר. הוזמן להופיע לישיבת הכנסת ולא הופיע לעשרים ישיבות, רשאית ועמ' הכנסת לשלול כל זכויותיו". זוהי הצעתי.

פ. הלל: הצעתי היא: "קרא יו"ר הכנסת לחבר הכנסת להצהיר הצהרת אטוניה, וכל עוד לא עשה כן, לא ישתתף בישיבות הכנסת ובדיוניה".

פ. כהן: אל תשכחו שזהו חוק יסוד. הסעיף הבא קובע כי חסינות חברי הכנסת תיקבע בחוק. וחוק חסינות חברי הכנסת אינו יכול לעמוד בסתירה לחוק יסוד זה. בעתיד תהיה זו חוקה, ואילו חוק החסינות יהיה חוק פשוט. אותו הדבר לגבי חוק סכר חברי הכנסת. אם אתם רוצים להביא לידי כך שתהיה אפשרות שהחוק ישלול את החסינות סחבר הכנסת מאיזו שהיא סיבה ולא יזו שהיא תקופה צריך לאשר זאת פה, ולא להעביר זאת לחוק אחר. לכן הוראת יסוד האוטרת שאפשר לשלול חסינות או זכות אחרת סחבר הכנסת מפני ססירב לסטור את הצהרת האטוניה, מקוטה כאן.

מה שטציע חבר הכנסת יוניצ'טן הוא למעשה רק תיקון לנוסח שהצעתי. הוא רוצה לאשר שמה שאני קראתי בשם "סירוב", כולל גם אי-הופעה בישיבות הכנסת בטשך תקופה של כך וכך חדשים, ללא צידוק סביר. אך אין שום סחלוקת עניינית בינינו.

יש בפנינו שלוש-ארבע נוסחאות. אם נותר לי להציע זאת, אני חושב שמוטב ללשש את הנוסחאות הסונות ולהעמידן להצבעה בישיבה הבאה.

הוחלט: לקבל את ההצעה לדחות את ההצבעה לישיבה הבאה.

הישיבה נבעלה בשעה 11.00.